

τοὺς ἀρπάσωσιν, οὗτοι μεταχειριζόμενοι τὰς εὐστρόφους αὐτῶν φολίδας, καὶ τοὺς ὀξεῖς ὀνυχας ἐπιφέρουσι κατὰ τῶν ἀγρίων τούτων θηρίων ὀδυνηρὰ κτυπήματα, καὶ βαθέα αἰμακτηρὰ τραύματα, χωρὶς τὰ θηρία νὰ δύωνται οὔτε νὰ ἐπιτρίψωσιν, οὔτε νὰ καταπνίξωσιν, οὔτε διὰ τοῦ βάρους τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος ν' ἀποκτείνωσι τοὺς Φαττάγας. Αἱ φολίδες τῶν Φατταγῶν εἶναι ἢ στερεωτέρα πανοπλία, ὅσων ἢ φύσις ἔδωσεν εἰς τὰ ζῶα, καὶ παρ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν τοῦ ἀκανθοχοίρου· διότι συστέλλοντες τὸ σῶμα αὐτῶν ἀντικρούουσι διὰ τῶν φολίδων τὴν ὀρμὴν παντὸς ἀγρίου θηρίου, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐπέλθει κατ' αὐτῶν.

Ὅταν οἱ Φαττάγαι συστέλλωνται, δὲν παρουσιάζωσιν, ὡς οἱ ἀκανθοχοίροι σχῆμα ἀπλῶς σφαιροειδές, διότι κατὰ τὴν συστολὴν τοῦ σώματος ἢ πλατεῖα καὶ μακρὰ αὐτῶν οὐρὰ μένουσα ἔξω χρησιμεύει ὡς προμαχῶν περὶ αὐτούς· μολοντί δὲ τὰ ζῶα ταῦτα ἠδύναντο ν' ἀρπαχθῶσιν εὐκόλως ἐκ τούτου τοῦ περιττοῦ μέρους τοῦ σώματος αὐτῶν, ἀλλ' ἢ φύσις ὠχύρωσε καὶ τὸ μέρος τοῦτο, ὡς τὸ λοιπὸν σῶμα τῶν Φατταγῶν, διὰ φολίδων ἐπὶ τοσοῦτον σκληρῶν καὶ ὀξειῶν, ὥστε τὸ μέλος τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπερασπιζόμενον ἀντικρούει καὶ τὸν ἀγριώτερον ἐχθρόν.

Μολοντοῦτο ἢ ἀνθρώπινος τέχνη διὰ τῆς ἰδίας ἐπιδεξιότητος ἐθριάμβευσε καὶ ἐνταῦθα κατὰ τῆς ἰσχύος τῶν ἀγριωτέρων θηρίων· διότι οἱ μαῦροι φονεύοντες τοὺς Φαττάγας διὰ ραβδισμῶν, ἀφοῦ φάγωσι τὸ κρέας, πωλῶσι τὸ δέρμα αὐτῶν εἰς τοὺς ἔξωθεν ἐρχομένους ξένους, τὰς δὲ φολίδας μεταχειρίζονται εἰς κατασκευὴν διαφόρων μικρῶν πραγμάτων.

Ἡ θέα τῶν Φατταγῶν εἶναι ἀηδής, ἂν καὶ τὰ ζῶα ταῦτα ἦναι πρᾶα καὶ ἀβλαβῆ μὴ προσβαλλόμενα. Καὶ πηδῶσι μὲν μετὰ μεγάλης ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι πολὺ βραδύποδα, ὅταν ἴδωσι τὸν κίνδυνον πλησιάζοντα, κρύπτονται, ἂν δυνηθῶσιν, εἰς τὰς χαράδρας τῶν βράχων.

ΘΕΩΡΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΤΗΣ
ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΑΥΤΩΝ ΕΙΣ
ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ.

Ἀρθρον Α'.

Ἡ περὶ τὸν ἄνθρωπον σπουδὴ εἶναι αἱ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γενῶν φιλοσοφικαὶ παρατηρήσεις, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται κατὰ προτίμησιν εἰς ἓν ἐκ τῶν δύο, πλὴν ἂν ὑποθέτων τις, ὅτι τὰ πάθη, αἱ κλίσεις, αἱ διαθέσεις καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἀμφοτέρων εἶναι κατὰ πάντα ὅμοια, φρονεῖ ἐπομένως, ὅτι περιγράφων τὸ ἓν συμπεριλαμβάνει καὶ τὸ ἄλλο.

Ἄλλ' εἶναι προφανῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὸ φρόνημα καὶ ὁ σκοπὸς τῶν παλαιῶν καὶ νέων φιλοσόφων δὲν ὑπῆρξε τοιοῦτος· ἐξ ἐναντίας κατὰ παράδοξον μεροληψίαν ὅλοι γενικῶς ἐθεώρησαν τὸν μὲν ἄνδρα ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄν, τὴν δὲ γυναῖκα δὲν ἔκριναν καὶ ἀξίαν τῆς φιλοσοφικῆς αὐτῶν ἐρεῦνης, ἢ τὴν ἀνέφεραν περιφρονητικῶς, τινὲς δὲ καὶ ἐζωγράφισαν ὡς ἀποτρόπαιον ἐξάμβλωμα τῆς φύσεως. Πρὸς παρηγορίαν δὲ τοῦ ὀραίου φύλου οἱ ποιηταί, ἐξαίρουμένων ὀλίγων τινῶν, ἐξύμνησαν τὴν ὀραιότητα, καὶ τὰς χάριτας τῶν γυναικῶν· μολοντί ὁ πανηγυρικὸς τῶν θελκτικῶν ὀμμάτων καὶ τοῦ συμμετρου αὐτῶν ποδὸς δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ χαρκακτηριστικὴ περιγραφή τοῦ γυναικείου φύλου.

Ἡ πρώτη γυνὴ ὑπῆρξε σύντροφος καὶ ἰσότημος τοῦ ἀνδρός. « Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτὸν » (Γεν. κεφ. Β'). Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς κατάστασις, τὴν ὁποῖαν ὁ πάνσοφος δημιουργὸς προώρισεν εἰς τὴν γυναῖκα παρὰ τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ἀνδρὶ. Ἐπὶ δὲ τῆς βάσεως ταύτης ἐθεμελιώθησαν αἱ μεταξὺ τῶν δύο γενῶν πολυειδεῖς καὶ γλυκεῖαι σχέσεις, αἵτινες ἐσχημάτισαν δύο ὄντα ἐξ ἐνός, συγχωροῦσαι μὲν τὸ νὰ ἔχωσι δύο ιδέας, ἀλλ' ἐκ τῶν ὁποίων νὰ πηγάξῃ μία καὶ μόνη θέλησις, ἢ καὶ ἐνίοτε δύο θελήσεις, ἀλλὰ διὰ νὰ θυσιάζωσιν ἕκαστος ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν εἰς τὴν τοῦ ἄλλου· θυσία ἐκ τῆς ὁποίας γεννᾶται ἢ ἀνέκφραστος ἐκείνη καὶ ὑψηλὴ ἀγαλλίασις, τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται νὰ ἐνοήσωσιν, εἰμὴ μόνον ὅσοι τὴν ἠσθάνθησαν.

Καὶ τῷ ὄντι ὁ γλυκὺς οὗτος σύνδεσμος, ἢ τρυφερὰ αὐτῆ ἔνωσις τῶν δύο γενῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς δικαίαν ἰσορροπίαν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων αὐτῶν

λοιπόν οι δύο πρώτοι άνθρωποι ἴσοι καὶ σύντροφοι, συνέζων, ἠγάπων ἀλλήλους, ἀπελάμβανον τὰς ἀθανάτους εὐφροσύνας, καὶ ἐδοξολόγηον ὁμοφώνως τὸν ποιητὴν, χωρὶς οὐδέτερος ἐξ αὐτῶν νὰ φαντασθῆ ποτὲ τὴν ιδέαν τῆς ἐλαχίστης ἐπιβροχῆς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐν ὅσῳ ἦσαν ἀθῶοι, ἐν ὅσῳ ἐπῆρουν τὰς ἐντολάς τοῦ ὑψίστου, ἐν ὅσῳ ἦσαν ἀθάνατοι· τέλος τὸ πρῶτον ἀμάρτημα ἐπράχθη, καὶ ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· « π λ η θ ῖ ὄ ν ω ν π λ η θ υ ν ὴ τ ᾶ ς λ ὕ π α ς σου καὶ τ ο ῦ ς σ τ ε ν α γ μ ο ῦ ς σου· ἐν λ ὕ π α ι ς τ ῆ ς κ ν α, καὶ π ρ ὸ ς τ ὸ ν ἄ ν δ ρ α σου ἡ ἀ π ο σ τ ρ ο φ ῆ σου, καὶ αὐ τ ὸ ς σου κυ ρ ι ε ῖ σ ε ι » (Γεν. κερ. Γ').

Ἐκ ταύτης τῆς στιγμῆς συνετάχθη τὸ μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς πρῶτον καὶ αἰώνιον συμβόλαιον πρὸς χάριν ὅλως διόλου τοῦ ἀνδρὸς· ἔκτοτε ὁ μὲν ἀνὴρ ἀνεγνωρίσθη ἀπόλυτος δεσπότης τῆς γυναικὸς, ἡ δὲ γυνὴ ὑπήκοος δούλη αὐτοῦ.

Ὅσον αὐστηροὶ καὶ ἄν ἦναι οἱ ὄροι, ὅσον μεροληπτικαὶ καὶ ἄδικοι καὶ ἄν φαίνωνται εἰς τὸν ἐδύνατον νοῦν τῆς ἀνθρωπότητος αἱ ἀκατανόητοι βάσεις τοῦ πρώτου τούτου μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς γαμικοῦ συμβολαίου, ἀλλὰ νομοθέτης αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ ἴδιος Θεός· ἐπομένως ἔμελλε νὰ διατηρηθῆ αἰωνίως, καὶ ἡ φύσις παρεδέχθη αὐτὸν καὶ ὑπήκουσεν εἰς τὰς ἀμετατρέπτους διαταγὰς τοῦ Κυρίου τῆς κτίσεως· ἡ γυνὴ λοιπὸν ἐδουλώθη ἐξ ἀρχῆς τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, καὶ αἱ σωματικαὶ δυνάμεις αὐτῆς πολὺ ἐνδεέστεραι ἔνεκα τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν ὀργανισμοῦ παρὰ τὰς τοῦ ἀνδρὸς, δὲν ἠδύνατό ποτε ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ νὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς ἰσότητα.

Ἄλλ' ὅσον εἶναι ἀναντιρρήτον, ὅτι ἡ φύσις ἐπροίκισεν ἰδιαζόντως τοὺς ἀνδρας τὰ ἀναγκαῖα σωματικὰ καὶ ἠθικὰ προτερήματα διὰ νὰ ἦναι δυνατοὶ, ἐξίσου εἶναι βέβαιον, ὅτι ἔδωκε καὶ εἰς τὰς γυναῖκας ὀργανισμὸν λεπτότερον, νεῦρα αἰσθητικώτερα, πάθη ζωηρότερα, νοῦν ὀξύτερον καὶ φαντασίαν εὐτυχαστέραν. Ἡ γυνὴ λοιπὸν μετεχειρίσθη κατὰ πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅλα ταῦτα τὰ μέσα διὰ ν' ἀποσεισῆ τὸν ἀνδρικοὺν ζυγόν, καὶ νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν στάθμην εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἰσορροπίαν· καὶ μολονότι οὐδέποτε ἠδυνήθη ν' ἀπολαύσῃ ἐντελῆ, μόνιμον καὶ γενικὴν νίκην, ἀλλ' εἰς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, ὅπου τὰ ἕξοχα ταῦτα προτερήματα τῆς γυναικὸς ἀναπτυσσόμενα ἀποκαθίστανται φοβερά, ἡ γυνὴ ἔφθασε πολλάκις διὰ τού-

των εἰς τὸν ὑψίστον ἐκείνον βαθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον καταντῶσι τινες ὑπουργοὶ, οἵτινες δὲν ἀρίνουσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν, εἰμὴ μόνον τὸ πομπῶδες αὐτοῦ ὄνομα.

Μολαταῦτα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμετέρου ταύτης κυριαρχίας αὐτοῦ τὸ ὠραῖον φύλον ἐφάνη, ὅτι δύναται ἐνίοτε νὰ πράξῃ πάντα, ὅσα καὶ ὁ ἀνὴρ, ἀποδείξαν, ἔσω καὶ προσωρινῶς, ἠπατημένον τὸν μέγαν αὐτοῦ λατρευτὴν, τὸν γέροντα Ἀνακρέοντα, δογματίσαντα θετικῶς, ὅτι ἡ φύσις ἐχάρισεν ὡς ἐξαιρετον διακριτικὸν εἰς τὸ ἐράσμιον τοῦτο πλάσμα τὸ κάλλος, τὴν δὲ φρόνησιν ἔδωκεν ἀποκλειστικῶς εἰς μόνους τοὺς ἀνδρας.

Ἄλλ' ἂς μὴ νομίση ἐκ τούτου τὸ ὠραῖον φύλον, ὅτι σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ προσφέρωμεν εἰς αὐτὸ ὕμνους καὶ καὶ θυμιάματα ὡς ἐρωτόπληγες αὐτοῦ λατρευταί, οὔτε ὅμως καὶ νὰ διασύρωμεν αὐτὸ ὡς πικροὶ αὐτοῦ συκοφάνται· σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ προσεκτικῶς, καὶ νὰ κρίνωμεν ἀμερολήπτως καὶ νὰ περιγράψωμεν ἀπαθῶς.

Αἱ γυναῖκες λοιπὸν καθ' ἡμᾶς εἶναι δευτέρα τις ψυχὴ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνδρὸς, ἥτις ὑπὸ ἄλλο κάλυμμα συνδέεται στενώτατα μεθ' ὅλων τῶν ιδεῶν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἐξυπνίζει καὶ κατακαλλύνει μετὰ τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας γεννᾷ καὶ συμμερίζεται, καὶ μετὰ τῶν ἀδυναμιῶν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἡ δευτέρα αὕτη ψυχὴ δύναται μὲν ὅταν θέλῃ νὰ οἰκτείρῃ καὶ νὰ θεραπεύῃ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προσβολῆς τῶν ὁποίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μένει ἄτρωτος.

Αἱ γυναῖκες πρὸς τούτοις ἔχουσιν ἀδιαφιλονεικίτως ζωηρότερον τὸ αἰσθητικὸν τῆς εὐαισθησίας· τὸ αἰσθητικὸν τοῦτο εἶναι εἰς αὐτὰς φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ λεπτοῦ αὐτῶν διοργανισμοῦ· εἶναι τὸ ἰδιᾶζον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐξαιρέτως εὐαισθητοῦ γυναικείου φύλου. Ἄν δὲ καὶ ὑπάρχωσι γυναικες στερημέναι εὐαισθησίας, ἀλλ' αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται, εἰμὴ ὡς ἐκτρώματα θηριώδη, ὡς ἀποτρόπαια ἐξαμβλώματα τῆς φύσεως.

Ἡ δουλικὴ αὐτῶν κατάστασις, μὴ συμβιβαζομένη πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν εὐαισθησίαν, ἐρεθίζει καὶ κινεῖ τὴν ζωηρὰν αὐτῶν φαντασίαν, καὶ ἀποκαθιστᾷ αὐτὰς περιέργους καὶ δραστήριους. Ἐπιχειρηματῖαι ὄθεν καὶ τολμηραί, ὡς ἀγνοοῦσι ἐκ τῆς σκιαγραφίας αὐτῶν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀπροβουλεύτων ἐπιχειρημάτων, κινούνται πολὺ εὐκολώτερα τῶν ἀνδρῶν εἰς πᾶσαν πράξιν· ἡ ὀξύνοια κάμνει αὐτὰς, νὰ παρατηρήσωσιν εὐθύς τὴν σφαλερὰν ὁδὸν εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθον, ἢ τὸν κρημνὸν, εἰς τὸν ὁποῖον

ἐξετέθησαν, ἡ δὲ εὐαισθησία αὐτῶν νὰ αισθανθῶσιν ἐγκαρδίως τὴν ἐκ τῆς ἀπάτης, ἢ τοῦ ἐπαπειλουμένου κακοῦ ὀδύνην· ἡ θλίψις αὐτῶν εἶναι ἀπαρηγόρητος, καταντῶσιν εἰς ἐπελπισίαν, μετανοοῦσι πικρῶς καὶ εἰλικρινῶς· ἀλλὰ μὴ οὔσαι δεκτικαὶ διαρκῶν αἰσθημάτων, μόλις παρέρχεται ἡ πρώτη αὕτη σιγμὴ τῆς πραγματικῆς προσβολῆς τοῦ κινδύνου, καὶ εἶναι ἔτοιμα νὰ ἐξαναρχίσωσιν. Ἡ φυσικὴ λοιπὸν ζωὴ τῶν γυναικῶν εἶναι σειρά ἐνεργείας καὶ μετανοίας· ὁ δὲ πόνος τῆς εὐαισθήτου αὐτῶν καρδίας παρόμοιος ἐκείνου τὸν ὁποῖον δοκιμάζει τις, ὅταν κτυπήσῃ σφοδρῶς τὸν ἀγκῶνα τῆς χειρὸς αὐτοῦ κατὰ σκληροῦ τινος σώματος.

Ἀλλὰ πόσας οὐσιώδεις ὠφελείας, καὶ πόσον μεγάλην παραγορίαν δὲν ἀπολαμβάνει ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης ἐπὶ αὐτῆς τῆς γῆς τῶν βασάνων καὶ θλίψεων ἐκ τῆς εὐαισθησίας τῶν ἐπιγείων τούτων ἀγγέλων, ὡσὰκις δυνηθῆ νὰ διατηρήσῃ αὐτὰς ἀσπίλους ἀπὸ τῆς διαθορᾶς, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ ἴδιοι ἄνδρες κατακρημνίζουσιν αὐτὰς, μὴ λαμβάνοντες τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς, διὰ νὰ καταδικάσωσιν αὐτὰς ἔπειτα μετὰ ἀφορήτου ἀδικίας ἕνεκα τῶν ἐλαττωμάτων, διὰ τῶν ὁποίων αὐτοὶ οὔτοι κατέπνιξαν τὰ οὐράνια αὐτῶν προτερήματα;

Οἱ ἄνδρες λοιπὸν χρεωσοῦσι νὰ μορφώσωσιν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τῶν γυναικῶν· οἱ ἄνδρες, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων εἶναι παρακατατεθειμένα κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ οὐσιώδες μέρος ἡ εὐδαιμονία τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν, ἂν καὶ ἀπὸ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ γυνὴ ἐκπληροῖ τὸν φυσικὸν καὶ πολιτικὸν αὐτῆς προορισμὸν, ἐξαρτᾶται ἡ εὐημερία τῶν πολιτῶν, ἐξ ἧς σύγκριται ἡ εὐδαιμονία τοῦ κράτους.

Ἀλλὰ τί δύναται νὰ πράξῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἄριστος, ὁ νουνεχέστερος, ὁ δραστηριότερος τῶν ἀνδρῶν πρὸς διαμόρφωσιν τῶν τέκνων αὐτοῦ; τί πρὸς διατήρησιν καὶ ἐπαύξησιν τῆς τάξεως, τῆς ἠθικότητος, καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἰδίου αὐτοῦ οἴκου; ἂν ἡ σύζυγος αὐτοῦ δὲν συνδράμῃ αὐτὸν, ἂν δὲν ἀκολουθῇ τὰς διατάξεις τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα οὗτος μὲν θέλει διαγράφει ἐν γένει, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἐκτελῇ μόνος καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας;

Τί εἶναι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνὴρ ἅμα οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου συνδέσωσιν αὐτὸν μετὰ τῆς γυναικὸς τῆς καρδίας αὐτοῦ; εἶναι τάχα, ἢ δύναται νὰ ἦναι ἄλλο τι παρ' ὅτι

καταστήσῃ αὐτὸν ἢ φρόνησις ἢ ἡ ἀφροσύνη τῆς γυναικὸς, εἰς τὴν ὁποῖαν ἤθελεν ἀφιερωθῆ;

Αἱ κυριώτεραι διαθέσεις τοῦ ἀνδρὸς, αἱ ἰδιοτροπίαι, ἡ ὄλη αὐτοῦ πρόοδος πρὸς βελτίωσιν ἢ διαστροφήν, εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν τῆς ἰδίας αὐτοῦ συζύγου· τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς τάξεως εἰς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς γενναιότητος καὶ τοῦ ζήλου, ὅσας ἐμφυχόνει αὐτὸν πρὸς δημοσίους ἢ φιλανθρώπους πράξεις, εἶναι τῶν χειρῶν αὐτῆς ἔργον. Ἐργον τῶν χειρῶν αὐτῆς κατὰ μέγα μέρος, ἂν καὶ μὴ ὀλοκλήρως, εἶναι καὶ ἡ δημοσία ὑπόληψις τὴν ὁποῖαν ἀπολαμβάνει, καὶ οἱ συνδυασμοὶ καὶ αἱ εὐάρεστοι ἢ δυσάρεστοι σχέσεις αὐτοῦ πρὸς ἄλλας οικογενείας.

Παντοδύναμον, ἂν καὶ ἀσθενὲς φύλον! μάθε ὅτι τὸ πᾶν δύναται ἡ ἀνεπαίσθητος, ἀλλ' ἀσφαλῆς σου ἐπιβρόχῃ ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ διὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐφ' ἐκάστης δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς ὑποθέσεως, ἐπὶ τῆς λαμπρότητος καὶ τῆς εὐημερίας τῆς ὅλης πολιτικῆς κοινωνίας!

Ἡ γυνὴ λοιπὸν εἶναι τὸ πρῶτον καὶ ἰσχυρότερον ἐλατήριον τὸ ὁποῖον κινεῖ τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκάστη ἄλλη οικιακὴ καὶ δημοσίου δύναμις, κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν διεύθυνσιν αὐτῆς. Ἄν τὸ πρῶτον τοῦτο ἐλατήριον, ἡ καρδία τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ἐκτελῇ προσηκόντως τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ, ἐκτελοῦσιν αὐτὰς ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέλη, τὸ ἀνδρικὸν φύλον, καὶ τότε τὰ πάντα προχωροῦσι καθὼς πρέπει, καὶ ἀκμάζει ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ κράτος. Ἀλλ' ἂν τοῦτο παρεκτρέπηται τῶν χρεῶν αὐτοῦ, τότε τὰ μέλη μαραίνονται, ἡ οἰκογένεια πάσχει, καὶ ὅλον τὸ σῶμα δὲν δύναται ν' ἀπολαύσῃ ποτὲ ἰκανὴν δύναμιν καὶ μόνιμον ὑγείαν.

Ὡ παντοδύναμον, ἂν καὶ ἀσθενὲς φύλον! τὸ πᾶν δύναται ἡ ἀκαταμάχητος ἀόρατός σου ἐπιβρόχῃ! τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ σοῦ, ἂν σὺ, πρώτη πηγὴ πάσης ἠθικότητος ἢ κακοθείας, πάσης εὐτυχίας ἢ ἀθλιότητος τῶν ἀνθρώπων, ἂν σὺ, λέγομεν, ἦσαι καὶ μένης βορβορώδης, ἢ καθαρά.

Ἀλλ' εἰς τὸν παρόντα ἡμῶν αἰῶνα, αἰῶνα ἐπικίνδυνον διὰ τὸν πανταχοῦ ἐπικρατήσαντα συρμὸν τοῦ πιθηκισμοῦ τῶν ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας Γαλλικῶν ἠθῶν, τὰ ὁποῖα ἐμόλυναν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὅλα τὰ ἔθνη, ἡ ἀνατροφή τῶν γυναικῶν κατήντησεν εἰς τοὺς περισσοτέρους συστηματικὴν διαθορὰν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀνθρώπινου γένους,

τὸ ὅποιον ὁ πάνσοφος δημιουργὸς ἐπλασε πρὸς βοήθειαν καὶ παρηγορίαν τοῦ ἄλλου ἡμίσεος.

Ἄν ἀναπτύξῃ τις τὰς ἐκ τῆς σημερινῆς διδασκτικῆς καὶ παραδειγματικῆς ἀνατροφῆς τῶν γυναικῶν γινομένης εἰς αὐτὰς δοξασίας περὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, θέλει φρίξει παρατηρῶν ὅτι, αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν φρονοῦσιν, ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν πολιτείαν διὰ τὰ στολιζῶνται καὶ τὰ θαυμάζονται, διὰ τὰ παίζονται καὶ τὰ παίζονται, διὰ τὰ δέχονται μεθυσικὰ θυμιάματα παρὰ νέων καὶ γερόντων βλακῶν, καὶ διὰ τὰ ἀκούουσι τοὺς, καθὼς αὐτοὺς ὀνομάζουσι, γλυκεῖς λόγους, οἵτινες τὰ ἀποκοιμίζουσιν αὐτὰς εἰς τερπνὴν ὀλεθρίαν λήθην αὐτῶν ἑαυτῶν· ἐν ἐνὶ λόγῳ διὰ τὰ ζῶσι ζωὴν ἄσκοπον, ἄπρακτον, ἄκαρπον· ἄλλαι δοξάζουσιν, ὅτι, ἐπλάσθησαν διὰ τὰ ἀποκτήσωσι λαμπράς τινας ἐπιδεξιότητας, διὰ τῶν ὁποίων τὰ ἐπιδειξάσονται ἀνωφελῆ τινα πλεονεκτήματα καὶ ἀσκότους πολυμαθεῖς γνώσεις, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν δύνανται τὰ ἐκφράσασαι χωρὶς τὰ ἀπεκδυθῶσι πᾶσαν γυναικεῖαν αἰδῶ καὶ μετριοφροσύνην· ἄλλη φρονεῖ, ὅτι ἐγεννήθη διὰ τὰ κατασκοπεύῃ τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς ἀδυναμίας τοῦ πλησίον αὐτῆς, διὰ τὰ ἐφορμᾷ κατ' αὐτῶν ἀσπλάγχχνως, τὰ περιεργάζονται αὐτὰς διὰ τοῦ μικροσκοπεῖου τῆς κατηγορίας, διὰ τὰ παρατηρήσῃ καὶ τὰ κάμῃ καὶ τὰς ἄλλας τὰ παρατηρήσωσιν εἰς αὐτὰς κηλίδα τινὰ, ἥτις τὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν τρόπον τινὰ δικαίωμα τὴν ἀμαυρώσῃ τὴν ἀμεμπτον διαγωγὴν τινος ἀθώου· καὶ ἄλλη τέλος πάντων, ὅτι εἶναι κυρίως προωρισμένη διὰ τὰ γίνῃ ἡ θανατηφόρος πληγὴ δυστυχούς τινος ἀνδρός, ὅστις εἶχε τὴν καλοκῆρατον ἀνοησίαν τὰ προμηθεύσῃ εἰς αὐτὴν ὅ,τι ἡ ἀνανδρος-γυνὴ δὲν δύναται ποτε τὰ ἀποκτήσῃ ἀφ' ἑαυτῆς, δηλαδὴ θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, ὑπόληψιν, ἀξίαν, ὑπεράσπισιν, συντήρησιν καὶ ἄνεσιν τῆς ζωῆς.

Ὡ γυναικες! ἐσωτερικὸν αἶσθημα τῆς ἀνθρωπίνου ἀξίας δύναται τὰ πείσῃ τὰς, ὅσαι ἐξ ὑμῶν δὲν ἐξηχρησώθησαν, (καὶ τοιαῦται εἰσὶν ἀδιαφιλονεικῆτως αἱ πλείους γυναικες) ὅτι ὁ πάνσοφος δημιουργὸς εἶχε βέβαια ὑψηλοτέρους καὶ εὐγενεστέρας σκοποὺς περὶ τοῦ προορισμοῦ ὑμῶν· οὐχί! δὲν δύνασθε ποτὲ τὰ πεισθῆναι, ὅτι ἐγεννήθητε μόνον καὶ μόνον διὰ τὰ ἦσθε μεγάλα καὶ διὰ, χαρίεντα νευρόσπαστα, ὠραῖαι εἰκόνας, κρανία ἀμύελα, ἢ τὸ φρικωδέστερον καταχθόνια ἐριννῶδες. Ἐπλάσθητε διὰ τὰ γίνητε σύζυγοι καθιστώσασαι τοὺς ἀνδρας ὑμῶν εὐτυχεῖς, μητέρες διαμορφόνοσαι τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ ἔμφρονες προστάτριαι τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας· σύζυγοι χρεωστοῦσαι τὰ καταστή-

σπετε διὰ τρυφερᾶς συμπαιδείας, διὰ ἀγάπης, διὰ ἐπιμελείας καὶ διὰ φροντίδων, γλυκεῖαν τὴν ζωὴν τοῦ ἄλλου ἡμίσεος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπομένουσι τὰ μεγαλήτερα βάρη τὰς μερίμνας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου· μητέρες οὐχὶ μόνον διὰ τὰ γεννᾶτε τέκνα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ τρέφετε εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν τὰ πρῶτα τῆς ἀρετῆς σπέρματα, διὰ τὰ βοηθήτε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀρτιγεννητῶν ψυχικῶν αὐτῶν δυνάμεων· προστάτριαι τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, διὰ τὰ ἐξασφαλίζετε διὰ τῆς προσοχῆς τῆς τάξεως, τῆς καθαρότητος, τῆς ἐπιμελείας, τῆς φειδῶς περὶ τὴν δαπάνην, καὶ διὰ τὴν οἰκονομικῶν γνώσεων καὶ ἐπιδεξιότητων, τὴν οἰκιακὴν ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἐνασχολουμένου περὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ κοινῶν πλούτου συζύγου, διὰ τὰ ἐλαφρύνετε αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεριμνῶν τῆς διατροφῆς, καὶ τὰ ἀποκαθιστάτε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ κατοικίαν εἰρήνης, χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Μὴ σὰς ἐξιπάξῃ ἡ κατάστασις τῆς ἐξαρτήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ πολιτικὴ κοινωνία σὰς κατέταξεν· ἡ κατάστασις αὕτη δὲν εἶναι δυσάρεστος, δὲν εἶναι ἐξευτελιστικὴ· εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς συντήρησιν τῆς ἀρμονίας τῶν κοινωνιῶν, εἶναι φυσικὸν ἀποτέλεσμα καὶ τοῦ σωματικοῦ ὑμῶν διοργανισμοῦ καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, εἶναι κοινὴ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας θέλησις, τὸ τὰ ἦναι δηλαδὴ ὁ μὲν ἀνὴρ ὑπερασπιστὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς γυναικός, ἡ δὲ γυνὴ προσκολλημένη καὶ στηριζομένη εἰς αὐτὸν, βοηθὸς καὶ σύντροφος τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ὁ ἀνὴρ εἶναι πλάτανος, ἡ δὲ γυνὴ κισσὸς, ἀποβροφῶν μέρος τῆς ζωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἀπὸ τῶν ζωτικῶν τοῦ πλατάνου δυνάμεων ὑψόμενος εἰς τὰ ἄνω μετ' αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ ἀψυφῶν τοὺς ἀνέμους, μετ' αὐτοῦ ἰσάμενος, καὶ μετ' αὐτοῦ πίπτων· χωρὶς δὲ τοῦ πλατάνου εἶναι χαμηλὸς θάμνος, τὸν ὅποιον ὁ διαβάτης πατεῖ. (α).

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΔΟΥΚΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

Ὁ Πάππας Ἀλέξανδρος ὁ Γ'. ἀποκηρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Φρεδερίκου τοῦ Βαρβαρόσσα, ἦτοι τοῦ Πυρρῶ, καὶ καταδικασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καθ' ἑλθὴν τὴν Ἰταλίαν, κατέφυγεν ὑπὸ τὴν σκέπη καὶ προστασίαν

(α) Τοὺς τελευταίους παραγράφους τοῦ ἀρθροῦ τούτου ἠρανόσθημεν κατὰ λέξιν ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Α. Ρ. Ραγκαστῆ μεταφρασθέντος φιλοσοφικοῦ συγγράμματος τοῦ σοφοῦ Γερμανοῦ Κάμπε.